

Meråker kommune

7530 Meråker

Vår dato:
19.07.2017

Deres dato:

Vår ref.:
2017/3496
Arkivkode:434.11
Deres ref.:

Tilsagn om tillatelse til skadefellingsforsøk på 1 bjørn i Meråker kommune

Meråker kommune fikk onsdag 19.juli kl 10:00 muntlig tillatelse til å iverksette skadefellingsforsøk på 1 bjørn i deler av Meråker kommune. Bakgrunn for søknad og videre tillatelse er 9 sau dokumentert drept av bjørn, hvorav 1 sau dokumentert drept av bjørn inneværende døgn. Fylkesmannen vurderer skadepotensialet som betydelig med bakgrunn i områdets bruk som beiteland samt tidligere tapshistorikk i området (beitesesongen 2016). Den geografiske differensieringen i rovviltregion 6 legges også til grunn. Tillatelsen gjelder fram til onsdag 26. juli kl. 12:00.

Søknad

Viser til muntlig søknad fra Anne Haneborg, Meråker kommune, onsdag 19.juli kl 10:00. Det søkes om skadefellingstillatelse på bjørn som gjør skade i Røsåsen, sør i Meråker kommune. Det er dokumentert totalt 10 sau/lam drept av bjørn i beiteområdet Meråker-sør hittil i beitesesongen. Funn av døgnferskt kadaver, tatt natt til 19.juli, er utløsende for å søke fellingstillatelse. Det slipper ca 5000 sau/lam i beiteområdet.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Miljødirektoratet har i vedtak datert 1. juni 2017 fastsatt en kvote på 5 betingede fellingstillatelser på bjørn i rovviltregionene 5, 6, 7 og 8 i perioden 1. juni- 15. oktober 2017.

Av denne kvoten er det så langt ikke felt bjørn.

I ovennevnte brev står det blant annet følgende om skadefelling av bjørn:

“Stortingets rovviltforlik presiserer at ulike virkemidler er aktuelle, avhengig av om det dreier seg om prioriterte beiteområder eller områder hvor ynglende rovvilt har prioritet. I de områdene rovviltnemndene har prioritert til bjørn skal forebyggende tiltak vektlegges, for eksempel tidligere nedsanking av sau og rovviltavvisende gjerder, for å hindre at dyr på beite går tapt. Av dette følger det at fylkesmennene må være svært restriktive med å felle bjørn innenfor disse områdene”.

Vi viser til særlige vilkår knyttet til iverksettelse av betinget skadefelling av brunbjørn og gaupe i punkt 3 i samme vedtak:

“Fylkesmennene skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for bjørn og gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.”

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2017 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for region 5-8.

Brunbjørn overvåkes primært ved DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Tall fra DNA-analysene viser at antall bjørner i region 6 i 2016 ligger på minimum 31 individer, 29 i Nord-Trøndelag og 2 i Sør-Trøndelag (NINA rapport 1340). Bestandsmålet angis i antall årlige ynglinger. En metode utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet, og som tar utgangspunkt i resultat fra DNA-analysene, brukes til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Det nasjonale målet for antall årlige ynglinger av brunbjørn i region 6 er 3. Dette målet er ikke nådd. Ut i fra denne beregningsmodellen og resultat fra DNA-analysene, er det estimert 1,8 ynglinger av bjørn i Nord-Trøndelag i 2016. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivarettatt.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2016 ble det felt 1 bjørn under skadefelling i region 6, til nå i 2017 er det registrert avgang av 2 bjørn i Region 6.

Bjørnebestanden i Norge er ikke begrenset av areal, og hovedårsaken til avgang av bjørner er gjennom lisens- og skadefelling. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. Det dreier seg om iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn utenfor forvaltningsområdet for bjørn, hvor det årlig foregår lisensfelling av bjørn. Med bakgrunn i dette tillegges ikke Fylkesmannen § 10 særlig vekt i denne saken.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Vedtaket gjelder iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn i Meråker kommune, og Fylkesmannen anser ikke § 11 som relevant i denne saken.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Vedtaket gjelder tillatelse til skadefelling av 1 bjørn, og Fylkesmannen anser derfor at § 12 ikke har særlig relevans i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Stordalen-Mannseterbakken er i kjerneområdet til den delen av Meråker beitelag som kalles Meråker sør. Under beitesesongen 2016 ble det i tidsrommet 6. juli til 6. september dokumentert 44 sau drept av bjørn i Meråker sør. De dokumenterte kadaverfunnene var i området mellom Mannseterbakken og Stordalen. Det slipper ca. 5000 sau/lam i området, og med dette er området av stor betydning som beiteområde. Det ble 3.juni innvilget tillatelse til skadefellingsforsøk i samme område, dette uten resultat. Etter forrige skadefellingsforsøk har det vært gjort sporadiske funn av bjørn drept sau. De fleste (8 dokumentasjoner) er gjort etter 15. juli. Skadebildet tyder på at situasjonen må betegnes som akutt/pågående. Uttak ved skadefelling synes å være det eneste aktuelle virkemidlet for å stoppe skadene pr nå. Heimsanking er ikke aktuelt med hensyn til antall dyr på beite og tidspunkt på beitesesongen.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken

nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor yngleområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg imidlertid i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene.

Fylkesmannens konklusjon

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved tidspunkt for søknad var det funn 10 dokumentert drept av bjørn. Området hvor kadaverfunnene er gjort ligger utenfor det området som rovviltnemnda i region 6 har vedtatt skal være forvaltningsområdet for bjørn. Selv om området ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn er det årvisse skader forvoldt av bjørn i området.

I henhold til rovviltforliket av 2011, den geografiske differensieringen i rovviltnemndas forvaltningsplan for region 6, potensialet for fremtidig skade, samt brev fra KLD om tydeligere soneforvaltning anser Fylkesmannen det som riktig å iverksette skadefellingstillatelse på 1 bjørn i området sør for E14 i Meråker kommune.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra onsdag 19. juli kl. 10.00 til onsdag 26. juli kl. 12.00. Behovet for en eventuell forlengelse vil bli vurdert av Fylkesmannen i samråd med kommunen ved tillatelsens utløp.
2. Skadefellingstillatelsen gjelder i deler av Meråker kommune, sør for E14. Prioriter område med dokumenterte kadaverfunn ved Røsåsen.
3. Binne m/unger og dens unger er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt. Dersom det observeres binne m/unger i området hvor fellingsforsøket pågår, skal Fylkesmannen underrettes umiddelbart.
4. Skadefellingstillatelsen gis til Meråker kommune. Dersom det er ønskelig, kan det hentes bistand fra andre kommunale fellingslag. Dette må avtales mellom kommunene. Kommunen må oppnevne fellingsleder, som har ansvaret for å koordinere fellingsforsøket og ha løpende dialog med kommunen. Alle som deltar i fellingslaget skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.
5. Deltakere i kommunale/interkommunale fellingslag skal få kompensasjon for gjennomføring av skadefellingsforsøket, jf. rovvilt forskriften § 9 a. Kommunen/fellingsleder må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Deltakerne må ha løst lisens for bjørn for å være berettiget kompensasjon. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Søknaden om godtgjøring sendes inn til Fylkesmannen umiddelbart etter endt fellingsforsøk, og senest innen 1. september 2017.
6. Budsjettramme for fellingsforsøket settes til inntil kr 50 000,-. Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr. 15 000,- pr. fellingsforsøk (jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd). Dekking av feriepenge og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling fra Miljødirektoratet 31. mai d.å.
7. Fellingsleder bes om å utarbeide en fellingslogg som sendes Fylkesmannen etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk

(antall timer/personer), i tillegg til en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført. Dette bør oversendes Fylkesmannen så fort fellingsforsøket er avsluttet.

8. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

9. Ved felling av bjørn skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.

10. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal omgående meldes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (rovviltelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.

11. Den/de som sårer bjørn under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet bjørnen. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet.

12. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt bjørn uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt bjørn ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.

13. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunen gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunen må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.

14. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
Assisterende miljøverndirektør

Julie Arnfinnsdatter Vesterhus
Rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift